

2026

BEELDDE VAKKEN CPE EN CSE EXAMEN VMBO-GL EN TL

koesteren liefhebben toewijding aandacht genegenheid passie beïnvloeden intiem kussen geëngageerd verleiden

Charles & Ray Eames met metalen stoelonderstellen, 1947

Heringa/Van Kalsbeek, Armo, 2015, foto Tommy de Lange

Umüt Yasa, Der Stapel 02, 2021

Maartje ter Horst, Ode aan de kleinste musea van Nl, 2019

reliëkschijn Précieux sang (kostbaar bloed), abdij Fécamp

D.W. Winbel, De Broederkus, 1990

Robert Doisneau, Le Baiser de l'Hotel de Ville, 1950

OP DE COVER
Bas Kusters, Love is all alone, 2016

Het magazine *Liefde* verschijnt t.b.v. het examen Beeldende Vakken vmbo 2026. Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Ontwerp: Sandra Derksen, Beetsterzwaag
© Cito, Arnhem

Max Kisman, illustratie uit *De Liefde van Nu*, Volkskrant Magazine 2023

Abdurazaq Awofeso, Do you know who I am?, 2022

Dit examenjaar staat het examen beeldend vmbo gl/tl in het teken van de LIEFDE. In dit magazine staan verschillende manieren waarop dit thema in de kunsten is verbeeld aan de hand van vier subthema's: *kunstkoppels*, *koesteren*, *verleiden* en *liefdevolle acties*.

Celia Pym, *first one's the best*, 2015

Let op: neem dit magazine goed door tijdens de voorbereiding van zowel je praktisch als je schriftelijk examen.

Kijk voor meer voorbeelden en inspiratie op het weblog: www.lfd26.nl.

*** KUNSTKOPPELS**

Wanneer twee kunstenaars niet alleen een liefdesrelatie, maar ook een professionele relatie hebben. Als twee kunstenaars samenwerken en samenleven, dan zou het goed kunnen dat ze elkaar inspireren of beïnvloeden in hun werk. Wanneer iemand in het bijzonder een kunstenaar inspireert, dan kan die persoon daarbij invloed hebben op het werk van de kunstenaar. Zo'n persoon noem je een *muze*.

*** KOESTEREN**

Wanneer iets of iemand bijzondere zorg en aandacht krijgt. Je kunt voor een voorwerp dat je koestert iets bijzonders maken om het in te bewaren of het te beschermen. Je kunt ook een werk maken dat een speciale herinnering verbeeldt aan een moment, een plek of een voorwerp, als een passende verbeelding om die herinnering vast te leggen en voor altijd te behouden.

*** VERLEIDEN**

Vanuit de liefde of vanuit de commercie bekeken. Bij het thema *Liefde* kan het verleiden niet ontbreken. Het verleiden als onderdeel van het liefhebben. Het zijn populaire onderwerpen in de kunst. Ook in de commercie speelt verleiding een rol waarbij regelmatig kunstwerken worden ingezet: verleidelijke beelden moeten mensen zó sterk laten verlangen naar iets dat ze het ook willen hebben.

*** LIEFDEVOLLE ACTIES**

In de beeldende kunst, die op een liefdevolle manier kunnen leiden tot een liefdevolle wereld. Voor sommige kunstenaars is aandacht voor naastenliefde een belangrijk onderdeel van hun werk: met hun kunstprojecten iets doen dat in het belang is van iemand anders. Op een liefdevolle manier iets maken dat aandacht vraagt voor bepaalde zaken, maakt hun werk betekenisvol.

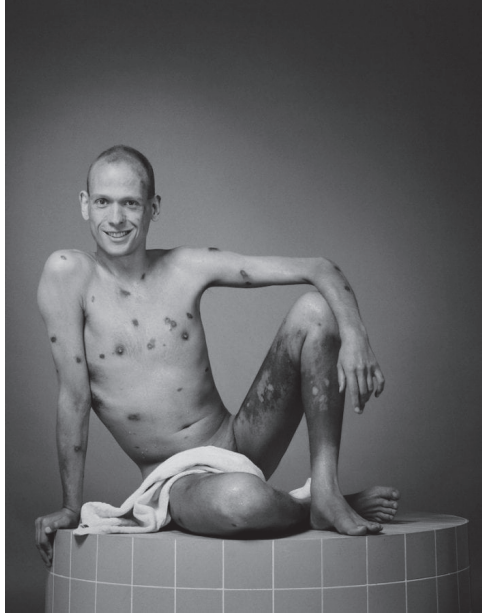
*** LIEFDEVOLLE ACTIES**

Erwin Olaf

De Nederlandse fotograaf Erwin Olaf liet na zijn overlijden in 2023 een enorm oeuvre na. Hij fotografeerde zeer uiteenlopende onderwerpen en maakte foto's van bekende theaterstukken tot en met portretten van koning Willem-Alexander, koningin Máxima en hun dochters. Olaf was een perfectionist en ensceeneerde elk werk tot in de puntjes. Zijn internationaal bekende werk zette hij graag in voor een meer inclusieve wereld waarin plek is voor iedereen.

Hij fotografeerde mensen uit de drag-scene ¹ en voor een campagne van het Aidsfonds ², kinderen met het downsyndroom ³ en mensen uit de LHBTQIA+ gemeenschap ⁴. Ook het Astmafonds ⁵ mocht zijn foto's gebruiken in campagnes.

www.erwinolaf.com

* KOESTEREN

El Anatsui

Toen de Ghanese kunstenaar El Anatsui in 1998 een zak met metalen flesdoppen vond, besloot hij deze te verwerken tot een kunstwerk. De doppen werden met veel *toewijding* één voor één aan elkaar vastgemaakt met een koperen draadje. Zo ontstond een enorme, metalen lap 1-2-3-4. Deze lap herinnerde hem aan zijn jeugd, aan zijn vader die wever en visser was. El Anatsui werkt graag met gebruikte materialen. Deze materialen hebben iets meegemaakt en helpen mee om plekken en mensen te herinneren.

www.elanatsui.art

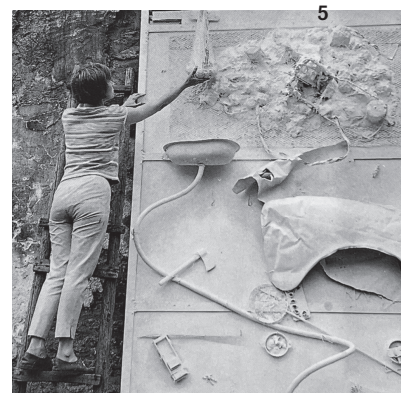
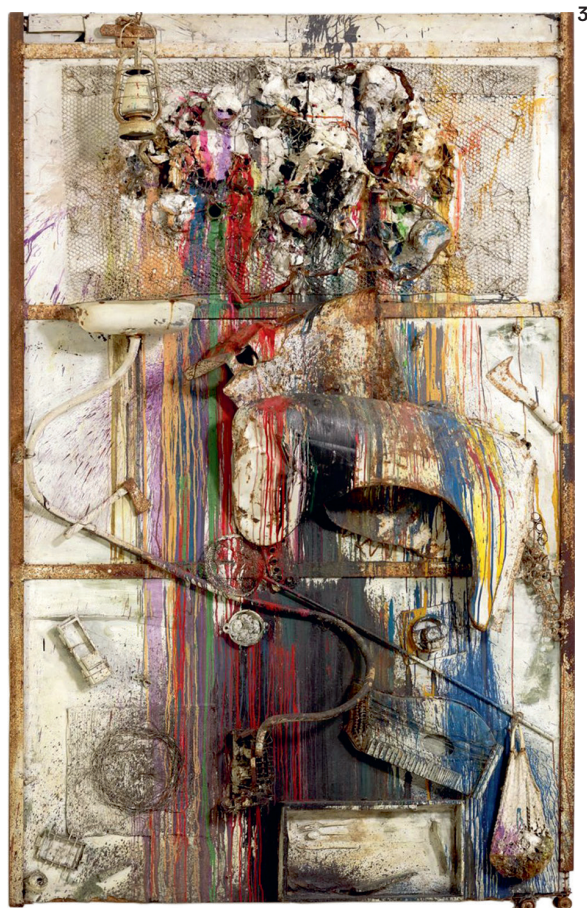

* KUNSTKOPPELS

Niki de Saint Phalle & Jean Tinguely

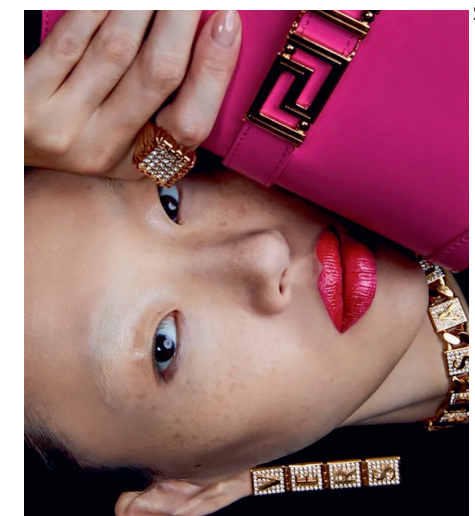

Naast het Centre Pompidou in Parijs bevindt zich de beroemde Stravinskyfontein ¹ met een kunstwerk van het bekende kunstenaars-koppel Niki de Saint Phalle en Jean Tinguely ². De Frans-Amerikaanse De Saint Phalle werkte met kleurrijke, ronde vormen, de Zwitser Tinguely met piepend en krakend oud ijzer. In deze fontein zie en hoor je het allebei. De twee ontmoetten elkaar in de jaren '50 en vormden sindsdien een liefdespaar dat elkaar ook in hun werk beïnvloedde. Een langere periode maakten ze samen kunstwerken via schiethappenings ³. Hiervoor prepareerden ze eerst grote panelen. Daar bevestigden zij allerlei spullen op en capsules gevuld met verf. Hier smeerden ze een witte gipsen laag overheen. Tot slot schoten ze op de panelen. Wanneer kogels de capsules raakten, droop en spatte de verf op het paneel ⁴⁻⁵⁻⁶.

* VERLEIDEN

Carlijn Jacobs

Nadat de Nederlandse Carlijn Jacobs succesvol afstudeerde aan de Willem de Kooning Academie, klonk ze in korte tijd naar de internationale top van de fotografie. Haar geësceneerde foto's hebben iets waardoor je ernaar blijft kijken. Ook de modebranche ontdekte dat haar beelden een aantrekkingskracht hebben ¹⁻²⁻³. Ze bouwde een indrukwekkende reputatie op en portretteerde bijvoorbeeld Beyoncé en Bella Hadid. Haar foto's verleiden de beschouwer om óók het product te willen hebben. Haar zelfportret ⁴ stamt uit de corona-tijd.

www.carlijnjacobs.com

